

PHILOBIBLON

Bulletin of the “Lucian Blaga” Central University Library, Cluj¹

recenzie de **Valeria BACIU, BCU Cluj**

Publicație periodică bianuală a Bibliotecii Centrale Universitare “Lucian Blaga” din Cluj, revista *Philobiblon* este unică în peisajul revistelor de gen în România. Aceasta datorită proiectului său editorial, care-l concepe ca pe o revistă “de cultură majoră”, în susținerea ideii că o mare bibliotecă nu se poate rezuma doar la activități legate de prestările de servicii în domeniul informației, ea trebuind să se afirme și ca o instituție culturală, științifică și profesională complexă. Astfel, rolul asumat de *Philobiblon* este cel de a oferi un spațiu deschis comunicării intelectuale și culturale, de a concentra potențialitățile spațiului cultural clujan (și nu numai), depășind astfel obișnuita (la noi) formulă a revistelor de bibliotecă axate pe probleme de tehnică profesională rupte de contextul cultural-științific care, în fond, dă sens unei biblioteci.

Prin profilul său *Philobiblon* își propune să se încadreze în categoria periodicelor publicate peste tot de marile biblioteci, avînd totuși specificul său, impus de necesitățile socio-culturale autohtone. Se renunță astfel la cultivarea excesivă a documentelor trecutului păstrate în colecțiile bibliotecii care-o editează, punându-se accentul pe deschiderea către dialogul cultural: în paginile revistei sînt publicate studii ale cercetătorilor, universitarilor, bibliotecarilor și intelectualilor clujeni, pe o tematică anume, ce variază de la un volum la altul.

Revista *Philobilon* se constituie apoi și într-un forum al problematizării condiției profesiei de bibliotecar și a instituțiilor bibliotecare, impusă de specificul tranziției societății noastre.

Cele trei direcții mai sus conturate structurează revista în trei rubrici permanente: *Cultură, Carte, Societate*; apoi *O profesie în schimbare, O societate în tranziție și Varia: Colecțiile speciale ale bibliotecii* cărora li se alătură rubrica *Miscelleanea*.

Destinată în primul rînd schimbului interbibliotecar internațional, revista este editată în limba engleză și se află acum la al treilea volum, nr. 1-2 din ianuarie-decembrie 1998, care propune, la prima rubrică, tema: *Dicționarele: Fundaluri și Orizonturi*.

Una din perspectivele de abordare a tematicii *Dicționarelor* este aceea de situare în contextul socio-istoric al devenirii sale. Este astfel relevată absurditatea imixiunii politicului în realizarea actelor și instrumentelor fundamentale de cultură: în articolul semnat de Mircea Zăciu, Marian Papahagi și Aurel Sasu, coordonatori și autori ai *Dicționarului scriitorilor români*, este prezentat anevoiosul parcurs al acestui dicționar, la care au colaborat 60 de autori înmagazinînd o muncă uriașă și de o calitate indiscutabilă, pînă la publicarea sa, care a fost făcută imposibilă de către cenzura comunistă, fiind amînată pînă în anii ‘90.

Apoi *Lexiconul literaturii maghiare din România*, prezentat în studiul lui Gyula Dávid, pune în lumină întreaga “scriitură” maghiară din România, neurmărind rigoarea

¹ Volume III. Number 1-2, January-December 1998. 319 p. University Press Cluj, Romania

criteriilor literare stricte, menirea sa fiind aceea de a reflecta o cultură minoritară. Istoricul apariției sale, descris în acest studiu, se înscrie și el în același parcurs al luptei cu cenzura comunistă.

Tot în aceeași perspectivă a demersurilor întreprinse pentru publicarea unor informații prețioase și necesare culturii spațiului nostru cultural-geografic, este scris și articolul lui Ionuț Costea: *Istoria unei istorii: Coriolan Suciu, Dicționarul istoric al localităților din Transilvania*. Acest dicționar este un instrument de lucru fundamental pentru cercetătorii în domeniu (filologi și istorici) și se înscrie în prelungirea unor contribuții ale istoriografiei ardelene (maghiare, germane și române), fiind sincron cu alte demersuri din același spațiu cultural. Lucrarea a fost concepută din nevoia identificării așezărilor al căror nume a fost schimbat o dată cu succesivele regimuri politice din Ardeal și pentru a completa sau a corecta lucrările deja existente în domeniu. Dicționarul cuprinde denumirile actuale și cele vechi ale localităților, cele ungurești și cele românești. Autorul, format în perioada interbelică, nu a reușit totuși să-și vadă dicționarul publicat, aceasta întâmplându-se abia în 1967, după zece ani de demersuri complicate.

Este prezentat aici și un dicționar ce demonstrează existența unor preocupări în realizarea de lucrări lexicografice cu tentă enciclopedică cu mult înainte de secolul XIX, căruia i se atribuie primele lucrări de gen. Articolul semnat de Alin Mihai Gherman, *Trăsăturile enciclopedice ale dicționarului lui Teodor Corbea*, este rodul unor cercetări întreprinse în colecțiile de manuscrise ale Bibliotecii Academiei din Cluj și arată că dicționarul român-latin al lui Corbea, deși este unul manuscris, nefiind deci publicat, este de fapt cea mai veche lucrare lexicografică din cultura noastră, o pătrime din articolele sale avînd un caracter enciclopedic fiind întocmit după precepte lexicografice medievale și renaștentiste.

O altă perspectivă de abordare a temei dicționarilor este aceea a **comprehensiunii**, a **înțelegerii** și **interpretării sensului** care stă și la baza construirii unui dicționar. Studiile semnate de Virgil Ciomoș: *Semn și simbol*; László Gál: *Traducere și sens logic în dicționarul de proverbe român-magiar*; Virgil Drăghici: *Presupunerea adevărului și sensul său* și Gyöngyi Orban, *Hermeneutică și pedagogie literară*, ilustrează ideea citată din Umberto Eco de către editorul *Philobiblon*, István Király, cum că în spatele oricărui cuvînt, din oricare dicționar, se află o **enciclopedie**.

Menționăm și că rubrica destinată profesiei de bibliotecar și instituției bibliotecare tratează despre: **Starea profesiei și educația bibliologică**, articolele reunite aici concertîndu-se într-o opinie critică și incitantă, fondată pe analiza comparativă a stării de fapt existente în România și cea din țări cu tradiție în domeniu, pe necesitatea evidentă de încadrare în cerințele epocii informaționale, dar și în urma unor studii concrete, precum ancheta sociologică realizată de István Király și Adriana Szekely. Aceasta evidențiază modalitatea ad-hoc în care s-a realizat "specializarea" bibliotecarilor în lipsa unei instituții de învățămînt superior, conform standardelor în domeniu, precum și faptul că o mare parte din bibliotecari nici nu realizează precaritatea formării lor profesionale. O problemă interesantă ridicată aici este cea a relativei autonomii a sferei mentale de cea a experienței și a informației, care ridică un semn de întrebare valabil pentru întreaga societate românească privind mentalitățile învechite, necesitățile și posibilitățile mutațiilor de mentalitate. Problema managerială este văzută aici ca o soluție (dar și posibilă piedică) pentru evoluția profesiei.

Ionuț Costea analizează, într-un studiu comparativ, conținutul programei de învățămînt superior biblioteconomic la Universitatea "Babeș-Bolyai" din Cluj, raportîndu-se la trecut și la evoluțiile învățămîntului din Occident. Sînt tratate aici premisele

legislative, adecvarea programei la noile tendințe în biblioteconomie și știința informației, probleme de formare și de perfecționare, ajungându-se la concluzia unui vacuum legislativ și a lipsei de înțelegere a disciplinei biblioteconomice, ducând la transformarea profesiei într-o activitate auxiliară, de “mîna a doua”, precum și la o lipsă de pregătire teoretică a corpului profesional ce practică în universitatea clujană.

Am prezentat aici doar o parte din studiile publicate în ultimul volum **Philobiblon**, pentru a ilustra modalitățile diverse de abordare a unei teme și a trezi interesul cititorului. La rubrica ce tratează despre dicționare, au mai colaborat și Monica Lazăr: *De la indexare spre tezaurele specializate* și Marian Papahagi: *Dicționarul literaturii române moderne*. Rubrica destinată statutului profesiei de bibliotecar și educației biblioteconomice conține și articole semnate de Ana-Maria Căpâlneanu *Școala de biblioteconomie și știința informaticii*, Florina Iliș *A fi bibliotecar ? Trecut, prezent și viitor în profesie*, Viorica Sâncrăian *Nevoi și realități în formarea continuă* și Ioana Robu *Despre biblioteci și bibliotecari*. Articolele cuprinse în această rubrică se regăsesc de altfel în limba română în volumul **Hermeneutica Bibliothecaria. Anologie Philobiblon** editat la Cluj de Presa Universitară Clujană în anul 1998.

Colecțiile speciale ale bibliotecii sînt prezentate în studiile lui Hajnal Ilyés-Bartha: *Legarea lucrărilor lui Pelbartus de Themesvar și Osualdus de Laszlo în colecțiile Bibliotecii Universității din Cluj* și Meda Diana Bârcă: *Dicționarul lui Ioan Bob*.

Mai menționăm și rubrica **Miscellanea**, la care au colaborat : Zoe Buz: *Modernizarea sistemelor de transfer de informație la biblioteca , la fîlala de biologie-geologie-geografie a Bibliotecii Centrale Universitare “Lucian Blaga” din Cluj*, Marcela Groza: *Modernizarea informării bibliografice în domeniul științei computerelor* , Iлона Gurka-Balla: *Cine are nevoie de bibliografii ?*, Lucia Turc: *Bibliografia istorică a Transilvaniei, 1936-1944*, Irina Petraș: *Dicționarul analitic al operelor literare*, Emese Gáspár: *Kellék și Kelléklet. O revistă maghiară de filosofie la Cluj*, Judith Simon: *Moștenire și Misiune. Prima publicație a bibliotecii EMKE* și Monica Moldovan: *Revista “Acribia” cel de-al doilea număr al său*.

Prin selecția temelor și a articolelor propuse, prin seriozitatea și nivelul abordării subiectelor tratate, **Philobiblon** își asumă un rol de pionerat în rândul revistelor editate de biblioteci în România, constituind un model de dialog intelectual și cultural. Ea și-a dovedit deja eficiența fiind pusă în circulație prin schimbul interbibliotecar internațional în urma căruia a stîrnit reacții pozitive în mediile profesionale internaționale.

Precizăm că revista se va putea achiziționa și în țară, contra cost. Adresa la care puteți apela este următoarea: www.bcu.ubbcluj.ro

